

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **A. A.**, zastoupen JUDr. Petrem Palackým, advokátem se sídlem Ostružnická 6, Olomouc, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 10. 2008, č. j. 60 Az 59/2007 - 51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 16. 10. 2008, č. j. 60 Az 59/2007 - 51, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 29. 5. 2007, č. j. OAM-1-405/VL-07-04-2007, kterým nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení §§ 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do s. ř. s. byl zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti) je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky

nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je proto třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či tedy spíše absence některého z důvodů nepřipustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřipustnosti (§ 104 s. ř. s.) apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud tedy kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je způsobem výše naznačeným zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by byl nepochybně stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je však rovněž uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Nejvyšší správní soud v projednávané věci konstatuje, že stěžovatel opírá kasační stížnost o důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti vytýká krajskému soudu, že se nezabýval namítanými skutečnostmi. Ministerstvo při svém rozhodování vycházelo z toho, že v řízení stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti dokládající jeho pronásledování nebo činnost směřující k uplatňování politických práv nebo svobod a přitom se jeho výpovědi a informacemi týkajícími se země původu zabývalo pouze ve vztahu k možné aplikaci ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu. Krajský soud pak v odůvodnění rozsudku tuto pasáž správního rozhodnutí pouze převzal, a to i přesto, že správní rozhodnutí bylo napadeno z důvodu nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Uvede-li však v průběhu správního řízení žadatel o azyl skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat závěru, že opustil zemi původu pro některý z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu, je povinností správního orgánu vést zjišťování skutkového stavu takovým způsobem, aby byly odstraněny nejasnosti o skutečných důvodech odchodu žadatele ze země původu. Rozhodnutí správního orgánu, v jehož odůvodnění nejsou uvedeny konkrétní důkazy, na jejichž podkladě tento orgán dovodil své závěry, je tudíž nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Krajský soud se však ani nepokusil o zodpovězení uplatněných námitek a zatížil proto své rozhodnutí stejnými chybami jako správní orgán.

Stěžovatel v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že žádá o azyl, aby v České republice nepobýval nelegálně a mohl zde v klidu žít. Ve vlastnoručně psaném prohlášení upřesnil, že žádá o azyl, protože byl ve válce a byl vojákem UCK. Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany pak vyplývá, že stěžovatel se v místě bydliště, obec M. v Srbsku, nezdržuje od roku 2004 a bydlel střídavě v Makedonii a Kosovu. Poté, co mu rodiče sdělili, že jej v průběhu roku 2005 a 2006 v jeho nepřítomnosti hledali v místě bydliště policisté, stěžovatel nabyl dojmu, že by mohl mít problémy v souvislosti s jeho účastí ve válečném konfliktu v jižním Srbsku v roce 2001, kdy pomáhal albánskému vojsku UCPMB kopat kanály a zákopy. K dotazu, zda měl nějaké konkrétní potíže se státními orgány nebo policií stěžovatel uvedl, že žádné potíže neměl a že ani netuší, proč jej policie hledala. Z informací o zemi původu stěžovatele, které jsou součástí správního spisu je zřejmé, že dne 4. 6. 2002 byl odhlasován parlamentem zákon o amnestii pro albánské bojovníky, kteří se účastnili ozbrojeného konfliktu v jižním Srbsku v roce 2001 a že situace v roce 2005 a 2006 je již z politicko-sociálního hlediska v tomto smyslu stabilní.

Nejvyšší správní soud předesílá, že pronásledováním ve smyslu ustanovení § 2 zákona o azylu se rozumí ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi stěžovatelova původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Nejvyšší správní soud k námitkám stěžovatele týkajícím se porušení procesních ustanovení ve vztahu k § 12 zákona o azylu poukazuje na to, že se otázkou skutečných důvodů odchodu žadatelů o azyl ze země původu, resp. rozsahem zjišťování skutkového stavu a dokazováním v azylovém řízení, ve svých rozhodnutích již zabýval. V tomto směru vyslovil v rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41, dostupný na www.nssoud.cz, že „povinností správního orgánu je zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. Z žádného ustanovení zákona však nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl“. Tímto způsobem také ministerstvo postupovalo a Nejvyšší správní soud neshledal, že by skutková zjištění, z nichž v napadeném rozhodnutí vycházelo, neměla oporu ve spisech

nebo s nimi byla v rozporu. Naopak zjištění ministerstva vycházejí zejména z toho, co sdělil stěžovatel a jsou pro posouzení daného případu dostačující. Představa, že by ministerstvo samo zjišťovalo pronásledování či potenciální ohrožení stěžovatele v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině stěžovatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu měl proto stěžovatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté ministerstvo jeho žádost posoudilo. Ministerstvo navíc nemůže suplovat stěžovatele a konstruovat potenciální ohrožení jeho osoby v zemi původu. Stěžovatel v projednávané věci pouze konstatoval, že se účastnil válečného konfliktu v jižním Srbsku na straně UCPMB, což ministerstvo ani krajský soud nezpochybnily, avšak žádné další konkrétní potíže se státními orgány v Srbsku neměl, a ani v průběhu správního řízení nic konkrétního netvrdil. V zemi původu se navíc v předmětné době, kdy jej údajně policie hledala, ani nezdržoval. Stěžovatel tedy v žádosti o udělení mezinárodní ochrany a v pohovoru neuvedl žádné skutečnosti, na jejichž základě by bylo možno učinit závěr, že v zemi původu vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Pokud se tedy stěžovatel sice účastnil válečného konfliktu na straně Albánců v roce 2001, ale jinak neměl žádné problémy se státními orgány, soudy a policií, nebyl členem žádné politické strany a nezúčastňoval se veřejného života, nemohl být ani pronásledován z důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu. Na základě výše uvedeného proto nelze dojít ani k závěru, že by stěžovatel mohl pociťovat odůvodněný strach z pronásledování pro některý z důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. V průběhu správního řízení tak nevyšly najevo žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno usuzovat, že by se v jeho případě jednalo o potíže takového charakteru či intenzity, že by se daly vůbec považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Pouhé obavy z problémů, které by stěžovateli v souvislosti s návštěvou policie mohly v budoucnosti vzniknout nelze podřadit pod žádný z azylově relevantních důvodů. Nelze proto vytýkat ministerstvu, že v odůvodnění napadeného správního rozhodnutí neuvedlo důvody a skutečnosti na jejichž základě rozhodlo, když sám stěžovatel ani netvrdil, že by nějaké potíže se státními orgány v zemi původu vůbec měl.

Oporu ve spise nemá ani námitka, že v odůvodnění napadeného správního rozhodnutí nejsou uvedeny konkrétní důkazy, na jejichž podkladě ministerstvo dovodilo své závěry. Stěžovatel argumentuje tím, že jsou v něm uvedeny pouze obecné zprávy Ministerstva zahraničí a ČTK, ale bez toho, že by se ministerstvo pokusilo doložit či vyvrátit konkrétními důkazy jeho tvrzení. Nejvyšší správní soud připomíná, že zjišťování dalších skutečností nebylo třeba, neboť posouzení politické situace a stavu dodržování lidských práv ve státě, jehož občanství stěžovatel má, není nezbytné, jestliže cizinec v řízení o udělení azylu vůbec netvrdí, že je pronásledován či diskriminován ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 6/2003 - 38, který byl uveřejněn pod č. 42/2003 Sbírky rozhodnutí NSS). V tomto směru je třeba poukázat na napadený rozsudek, v něm krajský soud uvedl celou řadu dalších podrobných informací o zemi původu z různých zdrojů mimo Ministerstvo vnitra, ČTK (USA, Velká Británie, Norsko, Nizozemsko) a svou úvahu, že obavy stěžovatele z policie nejsou založeny na reálném základě. Do roku 2004, kdy stěžovatel žil v jižním Srbsku, o něho policie neměla zájem, stěžovatel se konkrétně do styku s policií nedostal, nejsou poznatky o tom, že policie 6 let po konfliktu postihuje Albánce za účast v UCPMB, neboť dne 4. 6. 2002 byl parlamentem odhlasován zákon o amnestii pro albánské extremisty, kteří do května 2001 bojovali v jižním Srbsku a stěžovatel přitom jen pomáhal při kopání zákopů.

Důvodná není ani stížní námitka, že se krajský soud nevypořádal v napadeném rozsudku s výhradami stěžovatele. Krajský soud naopak v souladu se zákonem poukázal na to, že podstatou zákona o azylu je poskytnout mezinárodní ochranu jen tomu žadateli, který je v zemi původu vystaven persekucím jednatelným státem, jež jsou uvedena v ustanovení

§ 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Z obsahu spisu pak krajský soud v souladu se zákonem dovodil, že pokud stěžovatel v zemi původu nevyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, ani netvrdil, že má obavy z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti nebo pro zastávání určitých politických názorů, nebyly zde žádné azylově relevantní důvody, jež by mohly vést k udělení azylu. Stejně tak nelze vytýkat krajskému soudu nesprávnost závěru, že není za uvedené situace pravděpodobné, aby měl stěžovatel problémy po čtyřech letech od skončení činnosti pro USPMB, kdy se navíc zdržoval v jižním Srbsku. Obavy z jednání policie, s níž neměl žádné potíže, proto u stěžovatele nejsou založeny na reálném základě, zvláště za stavu, kdy nemá ani tušení, z jakého důvodu ho vůbec policie údajně hledala. Jestliže stěžovatel v žádosti a v pohovoru netvrdil skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, nemohlo je zjišťovat ani ministerstvo, ani krajský soud.

Stěžovatelova kasační námitka poukazující na rozpor s konstantní judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, jakož i na porušování mezinárodních závazků České republiky správními orgány a soudy je natolik obecná a postrádající konkrétní stížní bod, že se jí Nejvyšší správní soud nemohl zabývat.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud při svém rozhodování postupoval bezchybně ve smyslu této judikatury. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost stěžovatele nepřijatelnou, a proto ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. března 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu